

Vergaderjaar 2022–2023

36 360 IV

Jaarverslag en slotwet Koninkrijksrelaties en het BES-fonds 2022

Nr. 8

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 juni 2023

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Justitie en Veiligheid over het jaarverslag van 17 mei 2023 inzake Koninkrijksrelaties en het BES-fonds 2022 (Kamerstuk 36 360 IV, nr. 1).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 7 juni 2023. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Paul

De griffier van de commissie,
Meijers

1

Vraag

Wat was in 2022 de totale omvang van de vrije uitkering per BES-eiland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba)?

Antwoord

In 2022 zijn de volgende bedragen via de vrije uitkering verstrekt aan de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Vrije uitkering 2022	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
	USD 38.889.186	USD 13.006.868	USD 18.337.832

2

Vraag

Wat waren de inflatiecijfers op de BES-eilanden in 2020, 2021 en 2022?

Antwoord

De inflatie voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba volgen uit de door het CBS berekende consumentenprijsindex:

2020: Bonaire -2,5%, Sint Eustatius -1,5% en Saba - 0,7%

2021: Bonaire 1,7%, Sint Eustatius - 0,1% en Saba 1,7%

2022: Bonaire 9,7%, Sint Eustatius 7,7% en Saba 8,6%

3

Vraag

Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de Monitor Brede Welvaart?

Antwoord

Het CBS is bezig met de tweede jaargang van de Monitor Brede Welvaart Caribisch Nederland. Deze verschijnt volgens planning op 23 november 2023. Dit jaar wordt de monitor verder uitgebreid met de indicatoren onderwijs en duurzame en betaalbare energie. Daarmee wordt dit jaar conform planning gepubliceerd over de volgende SDG's:

- SDG 1 Geen armoede
- SDG 3 Goede gezondheid en welzijn
- SDG 4 Onderwijs
- SDG 5 Gendergelijkheid
- SDG 7 Duurzame en betaalbare energie
- SDG 8 Waardig werk en economische groei
- SDG 10 Ongelijkheid verminderen
- SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen
- SDG 16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten

4

Vraag

Wat zal de bijdrage van een extra zonnepark en twee kleine windturbines zijn voor de zelfvoorzienendheid in de energievoorziening op Saba?

Antwoord

Een extra zonnepark en twee kleine windturbines zou voor een flinke stap naar zelfvoorzienendheid in de energievoorziening op Saba zorgen. Met de huidige vraag zou de energievoorziening met een dergelijke uitbreiding voornamelijk uit de lokale zonneparken en windmolens komen. De vraag voor energie neemt echter toe, dus er zal een kleine mate van afhankelijkheid van de huidige energiecentrale blijven.

De inzet van de lokale energiecentrale is ook nodig als de opbrengst van het zonnepark, of de windturbines te weinig is voor de energievraag. Dat gebeurt bijvoorbeeld als het donker is en/of de wind minder krachtig is.

5

Vraag

Welke maatregelen worden getroffen om de uitvoeringscapaciteit te vergroten zodat het financieel beheer op Bonaire en Sint Eustatius sneller op orde komt?

Antwoord

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ziet erop toe dat de openbare lichamen het financieel beheer op een adequaat niveau brengen en vervolgens houden. BZK ondersteunt de openbare lichamen daarbij. Zo ontvangen Bonaire en Sint Eustatius via bijzondere uitkeringen financiële middelen om het financieel beheer te verbeteren.

Deze inspanningen beginnen zijn vruchten af te werpen. Over de jaarrekening 2022 heeft het openbaar lichaam Bonaire een goedkeurende accountantsverklaring ontvangen. Sint Eustatius werkt hard aan het verstevigen van de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Eind 2023 zijn het normenkader en de werkprocessen uitgewerkt in een AO/IB handboek en volledig geïmplementeerd binnen de organisatie. De werkzaamheden moeten ertoe leiden dat er uiterlijk over de jaarrekening 2024 van Sint Eustatius een goedkeurende accountantsverklaring kan worden afgegeven.

Daarnaast heeft BZK vanaf 2022 structureel circa \$ 0,8 mln. (€ 0,677 mln.) beschikbaar gesteld aan ieder openbaar lichaam ter versterking van de uitvoeringskracht. Deze middelen zijn vrij besteedbaar en kunnen bijvoorbeeld door de openbare lichamen worden ingezet om het financieel beheer te verstevigen.

6

Vraag

Wat zijn de criteria voor de individuele bedrijfssteun die het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft verstrekt aan Curaçao?

Antwoord

Nederland heeft in het kader van het Landspakket Curaçao € 20 mln. beschikbaar gesteld aan de overheid van Curaçao voor individuele bedrijfssteun. De overheid van Curaçao heeft het volledige bedrag aangewend voor de scheepswerf die in het bezit is van de Curaçaose overheidsvennootschap CDM Holding NV. Met dit bedrag wordt de infrastructuur van het droogdok verbeterd, worden schulden afgelost, wordt de concurrentiepositie van de werf verbeterd en wordt werkgelegenheid behouden. Bij de beoordeling zijn de noodzakelijke stappen uit het afwegingskader voor individuele bedrijfssteun doorlopen: naast de toets van de businesscase en de sociaal-maatschappelijke toets, is een verklaring afgegeven dat CDM Holding voldoet aan de fiscale voorwaarden en met de operator zijn afspraken gemaakt over inkoop van eigen aandelen, aflossing van achtergestelde leningen en beloning van het management in de vorm van bonussen en dividend, ontslagvergoedingen en reguliere beloningen.

7

Vraag

Wat is het bedrag dat Aruba, Curaçao en Sint Maarten hebben ontvangen aan coronasteun in 2022?

Antwoord

2022 (8 ^e t/m 11 ^e tranche) in € mln.	
Aruba	6,1
Curaçao	0
Sint Maarten	13,6

8

Vraag

Kan worden aangegeven wanneer de capaciteit van de Koninklijke Marechaussee in de Landen verder wordt uitgebreid en wanneer het totaal aantal van de toegezegde 71 fte wordt bereikt?

Antwoord

De instroom van personeel van de Koninklijke Marechaussee (KMar) vindt gefaseerd plaats. De nieuwe samenwerking kan zo zorgvuldig groeien. De eerste instroom van de KMar was in juli 2022 met 30 voltijdseenheden. In oktober 2022 is de instroom uitgebreid met 20 VTE en in januari 2023 met 5 VTE wat momenteel de sterkte brengt van 55 VTE. De verwachting is dat in juli 2023 65 VTE ingezet zijn. De KMar verwacht spoedig na juli nog 2 functies te kunnen invullen. De laatste 4 functies zijn nog niet ingevuld door beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten of omdat de benodigde voorbereidingen in de landen nog niet zijn afgerond. Deze functies zullen zo spoedig mogelijk worden ingevuld.

9

Vraag

Hoeveel mensen per BES-eiland maken aanspraak op de onderstand? Is dit aantal, in vergelijking met 2021, in 2022 toegenomen?

Antwoord

Het aantal inwoners dat onderstand ontvangt fluctueert gedurende het jaar. Eind 2022 ontvingen 824 inwoners onderstand. Dit is een kleine toename ten opzichte van 2021. Toen ontvingen 799 inwoners onderstand.

	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
2022	630	130	64

10

Vraag

Hoeveel mensen per BES-eiland hebben in 2022 geleefd onder het bestaansminimum?

Antwoord

In 2024 wordt een sociaal minimum voor Caribisch Nederland vastgesteld. De gegevens over het aantal inwoners dat in 2022 een besteedbaar inkomen onder het ijkpunt sociaal minimum had, zijn nog niet bekend. In 2023 worden de inkomensgegevens voor 2020 definitief vastgesteld door het CBS. Voor een overzicht van de inkomensgegevens ten opzichte van het ijkpunt sociaal minimum wordt verwezen naar de voortgangsrapportage ijkpunt sociaal minimum 2022.¹ Uit de cijfers van het CBS blijkt dat in 2020, net zoals in 2019, 29% van de huishoudens in Caribisch Nederland een besteedbaar inkomen had dat lager is dan het ijkpunt sociaal minimum voor het betreffende huishouden.

¹ Kamerstuk 36 200 IV, nr. 7.

Caribisch Nederland	Huishoudens aantal	Huishoudens %	Personen aantal	Personen %	Kinderen aantal	Kinderen %
Totaal	10.600		24.600		5.250	
Ingedeeld	9.900	100	21.000	100	4.600	100
Inkomen tot 50% ijkpunt sociaal minimum	1.100	11	2.200	10	550	12
Inkomen tot 75% ijkpunt sociaal minimum	1.850	18	3.800	18	1.000	21
Inkomen tot 90% ijkpunt sociaal minimum	2.500	25	5.100	24	1.300	28
Inkomen tot 100% ijkpunt sociaal minimum	2.850	29	5.950	28	1.500	33
Inkomen tot 110% ijkpunt sociaal minimum	3.400	34	7.100	34	1.800	39
Inkomen tot 125% ijkpunt sociaal minimum	4.100	41	8.450	40	2.100	45
Niet ingedeeld	700		3.600		650	

11

Vraag

Wat is het totaal aantal aan bijzondere uitkeringen in 2022? Wat was het bedrag per uitkering en wat was het doel van de uitkering?

Antwoord

Zie hiervoor de uitgebreide rapportage Overzicht bijzondere uitkeringen Caribisch Nederland, die op 17 mei jl. naar uw Kamer is gestuurd. In totaal zijn er door de verschillende departementen 48 bijzondere uitkeringen verstrekt met een totale omvang van € 73,69 mln. De omvang per uitkering is variabel.

12

Vraag

Hoeveel huishoudens hebben gebruik gemaakt van de kindplaatssubsidie in 2022?

Antwoord

De meest recente cijfers zijn uit kwartaal 4 van 2022. In dat kwartaal liepen er 441 kindplaatssubsidies bij de openbare lichamen. Dat betekent dat in het vierde kwartaal voor 18% van het aantal kinderen dat in CN gebruikmaakt van kinderopvang een kindplaatssubsidie is verstrekt.

13

Vraag

Is er bij de koopkrachtmaatregelen die in 2022 zijn doorgevoerd voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba sprake van onderuitputting?

Antwoord

De verschillende koopkrachtmaatregelen zijn in 2022 doorgevoerd conform rapportage aan de Kamer en worden verantwoord via de verschillende departementale begrotingen (Kamerstuk 36 200 IV, nr. 7)

Bij de energietoelage 2022 is tot op heden sprake van onderuitputting. De energietoelage wordt door de openbare lichamen uitgevoerd. Een deel van de huishoudens heeft dit ambtshalve uitgekeerd gekregen. Het bereiken van huishoudens die een eigen aanvraag moeten doen blijkt in de praktijk lastig. Dat heeft tot gevolg dat het percentage «niet»-gebruik hoog is. Dit is ondanks pogingen om de drempel zoveel mogelijk te verlagen. De openbare lichamen trachten inwoners zoveel mogelijk te ontzorgen en zetten ook de komende periode (extra) in op communicatie, spreekuren en thuisbezoeken van de wijkteams. SZW gaat met de

openbare lichamen in gesprek over hoe het bereik verder te vergroten. De tranche voor 2022 wordt om die reden ook verlengd.

Daarnaast geldt voor een deel van de bij Prinsjesdag 2022 beschikbaar gestelde middelen voor koopkracht verbetering Caribisch Nederland dat nog nadere invulling moet plaatsvinden. Deze middelen staan nu op de aanvullende post bij Financiën. Het gaat om een bedrag van € 6,4 miljoen over 2024, waarvan een bedrag van € 1,6 miljoen structureel is. In de tweede helft van 2023 wordt de Tweede Kamer nader geïnformeerd over de nadere invulling van dit budget.

14

Vraag

Hoeveel zijn de gemiddelde kosten voor levensonderhoud in Caribisch Nederland procentueel gezien gestegen ten opzichte van het jaren 2020 en 2021? Wat zijn de belangrijkste factoren?

Antwoord

Op Bonaire en Saba is in 2022 ten opzichte van 2021 een lichte kostenstijging waarneembaar in de vaste uitgaven. Dat komt omdat voor beide eilanden de inflatie in 2021 1,7% was. Op Sint Eustatius zijn de kosten nagenoeg hetzelfde gebleven; daar was sprake kleine deflatie van 0,1%. Een overzicht van de vaste lasten per maand per eiland staat opgenomen in paragraaf IV van de voortgangsrapportage ijkpunt sociaal minimum 2022.

15

Vraag

Wat is het bedrag dat is uitgegeven aan de Bijzondere Onderstand? Hoeveel mensen maken per BES-eiland gebruik van de Bijzondere Onderstand?

Antwoord

In 2022 is in totaal \$ 172.071 uitgegeven aan bijzondere onderstand. In 2022 maakten in totaal 250 inwoners gebruik van bijzondere onderstand.

	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
2022	202	29	19

16

Vraag

Waar komt het verschil van 785.000 euro vandaan tussen het begrote bedrag voor opdrachten voor het versterken van de bestuurs- en uitvoeringskracht in Caribisch Nederland en het daadwerkelijke bedrag dat hieraan besteed is?

Antwoord

Het verschil wordt verklaard door verschuiving van deze middelen naar het instrument «subsidies Caribisch Nederland». Ook deze middelen richtten zich op het versterken van de bestuurs- en uitvoeringskracht in Caribisch Nederland

17

Vraag

Wat was de reden voor het verstrekken van een subsidie aan de kansspel-sector op Aruba en wat is de hoogte van dit bedrag?

Antwoord

De subsidie is niet verstrekt aan de kansspelsector op Aruba, maar aan de overheid van Aruba. De subsidie is verstrekt voor het ontwikkelen van een business plan voor het opzetten van een kansspelautoriteit op Aruba. Het ging om een bedrag van € 45.138.

18

Vraag

Wat was de schuldenpositie van Aruba, Curaçao, en Sint Maarten in 2022? Met hoeveel is dit toegenomen als de vergelijking wordt gemaakt met 2021?

Antwoord

	2021	2022
Aruba in AWG mln.	5,652	5,800
Curaçao in ANG mln.	4,262	4,251
Sint Maarten in ANG mln.	1,332	1,122

Bron: College (Aruba) financieel toezicht

19

Vraag

Wat is de omvang van de verstrekte liquiditeitsleningen aan Aruba, Curaçao en Sint Maarten eind 2022?

Antwoord

	Totaal liquiditeitsleningen 2020–2022 in € mln.
Aruba	442,3
Curaçao	448,3
Sint Maarten	141,6

Zie art. 5 tabel 9 van het jaarverslag at

20

Vraag

Welk gedeelte van de directe steun aan Sint Maarten wordt besteed aan de rechtshandhaving?

Antwoord

Nederland heeft de volgende bijdragen gedaan vanuit artikel 8 van de wederopbouw gelden Sint Maarten:

- 2017:
 - Noodhulp + early recovery: € 5,454 mln.
- 2018–2021:
 - Verhoogd grenstoezicht: € 16,392 mln.
 - Overige rechtshandhaving: € 1,508 mln.
- 2022:
 - In 2022 is er geen bedrag vanuit de directe steun aan Sint Maarten besteed aan rechtshandhaving.

Graag verwijs ik ook naar de beleidsdoorlichting van artikel 8 hfd.IV KR (deelrapportage II).

21

Vraag

Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot het Trustfonds van de Wereldbank ten behoeve van de wederopbouw van Sint Maarten? Wat is

het bedrag dat in 2022 is gebruikt voor projecten in het kader van de wederopbouw? Wat is het bedrag dat nog op de rekening staat?

Antwoord

In totaal is € 445,11 mln. door Nederland overgemaakt aan het trustfonds (\$ 519,42 mln.). Hiervan is \$ 419,98 mln. gecontracteerd aan 11 wederopbouwprojecten, waarvan er één project is afgerond (het Red Cross Roof Repair project). Van het gecontracteerde bedrag is 47%, te weten \$ 198,38 mln., daadwerkelijk uitbetaald. Voor de laatste stand van zaken van het Trustfonds verwijs ik u naar de jaarrapportage van de Wereldbank die ik uw Kamer op 15 mei jl. heb toegestuurd (Bijlage bij Kamerstuk 34 773, nr. 28). Daarnaast verwijs ik ook naar de website van het Sint Maarten Trust Fund: www.sintmaartenrecovery.org.

22

Vraag

Welke verklaring is er voor het hoge bedrag aan vorderingen dat in 2022 is ontstaan ten opzichte van de voorgaande jaren?

Antwoord

De vorderingen bestaan voor 99% aan leningen aan de Landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten. De verklaring ligt dan ook in de herfinanciering van de verstrekte liquiditeitsleningen in 2022. Het daadwerkelijke verschil aan vorderingen tussen 31-12-2021 en 31-12-2022 bedraagt € 157 mln.